

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Četrletno Din 7.50, polletno Din 15.—
o letoletno Din 30.—

Kvišku srca! Po konci glave! Junaško v boj!

Klerikalni potentati in njih listi sedaj silno veliko govore in pišejo o «sporazumu», ki ga je treba doseči, da se bo država pomirila, o «korupciji», ki jo je treba pobiti, o «demokraciji in svobodi», ki mora tudi pri nas priti do veljave najmanj v taki meri, kakor na Angleškem ali pa morda celo v Ameriki. Vse te stvari pa so govorne in pisane le radi lepšega in za novo slepilo kratkovidnih ljudi, da bi ljudstvo ne uvidelo, kako so ga avtonomistični tigri ociganili s tem, da so požrli prav vse obljube in prelomili vse prisege, ki so jih dajali volilcem pred volitvami. In ne samo to! Medtem, ko mažejo klerikalci ljudstvu oči z raznimi blagodejnimi mazili, vidimo, kako se pri nas v Sloveniji na tihotapski način uvaja terorizem in absolutizem farovške gospode, in kako se slovenska domovina bolj in bolj izpreminja v paradiž za farovške postopače in njihove petoliznike.

Za ljudstvo klerikalci, dasj so na vladi, še niso ničesar, prav ničesar storili. Karkoli so napravili in dosegli, vse je šlo v nenasitno žrelo farovške bisage. Naši davkopllačevalci

morajo za to grdo in kvarno početje pa še s svojimi žulji rediti 21 tigrov, ki stanejo na leto vsak po pol milijona kron, razen tega pa še štiri ministre, katerih vzdrževanje stane državo na mesec skoraj en milijon kron.

Kaj hočejo klerikalni in avtonomistični mogotci? V Sloveniji zaleteti že v kali vse, kar noče za njimi slepo drveti in kar ni pripravljeno dajati svoje hrbe zato, da bi na njih črna gospoda drva cepila. Iztrebiti hočejo vsako najmanjšo samostojnost in neodvisnost v ljudeh tako, da bo vsa Slovenija in vsaka fara ena sama čreda bojazljivih ovac, ki bo meketala za enim samim pastirjem. Klerikalizem hoče nazaj temo srednjega veka, ko so na deset- in desetisoče nedolžnih po «sveti» inkviziciji zažigali žive na grmadah in jih pustili kakor živali poginjati po ječah in mučilnicah samo zato, ker niso hoteli svoje zdrave pameti izročiti in prodati črni svojati.

Kakor volk v ovčjem kožuhu prihajajo klerikalci med ljudstvo tamkaj, kjer mislijo, da ga je treba dobiti najprej na svojo stran

z dobroto. «Konja je treba najprej zlepa spraviti k sebi», pravijo oni, «potem šele je mogoče nategniti vajeti in gajžlo.»

Do sedaj je glavno delo klerikalnih magnatov obstojalo v tem, da že skozi dva meseca sekajo glave slovenskim uradnikom. Ne morda tistim, ki bi to zaslužili, marveč tistim, ki so najboljši med najboljšimi, tistim, ki so vedno zastopali pravico in resnico ter po svojih najboljših močeh delali za duševno, socialno in gospodarsko osvoboditev slovenskega ljudstva. Zadostuje, da se uradnik kdaj ni temu ali onemu korarju dovolj globoko odkril, pa je že njegova glava v nevarnosti. Marsikdo na deželi pravi: Kaj pa mene to briga, če SLS. preganja uradnike in učitelje! Menj ne morejo nič, ker imam posestvo in imetje, ki mi ga nihče vzeti ne more.

Kolika zmoča! Kolika kratkovidnost! Najprej treba ukrotiti med paglavci tistega in one poedince, ki so najhujši. Drugi bodo potem takoj krofki. Tako mislijo farovski mogotci in tako tudi delajo v fari in tako delajo sedaj tudi na vladi. Najprej višji uradniki, za njimi pridejo manjši. Za uradniki pridejo na vrsto delavci, obrtniki, kmetje in počasi, a zanes-

Na vladni stolici
en farček sedi
in v svoji desnici
korobaček vihti;

z levico pa sega
v korito ob stran
in žegen odriva
za farovski stan.

Na vladni stolici
je lušno sedel,
odtod komandiraš
neumni ta svet.

Ko b'le so volitve
je farček divjal,
da vse liberalce
bo zlodej pobral;

je zraven obljubljal
še lepega kaj:
da z «atanomijo»
na zemlji bo raj;

ne bo več soldaš'ne
in davkov ne bo,
le mežnar pobiral
bo suho blago...

Bič in korito

Je leto minilo
in hujskanje vmes,
se farček prirnil
je k vladi zares.

Na vladni stolici
zdaj farček sedi,
po grešnih «brezvercih»
on gajžlo vihti.

Korito ob strani
je polno dobrot
al' zate, moj kmetič,
ničesar ni not!

Zdaj «atanomija»
pozabljena je,
volilne obljube
po vodi so šle.

Na vladni stolici
ni milosti nič,
če davkov ne plačaš
pa pride birič...

Le redki izbrani
so poleg korita:
od tega, moj kmetič,
ti nimaš profita...

liivo, prav vsi, ki ne parirajo farovski komandi.

Črni in težki oblaki plavajo nad Slovenijo, ljudi časi se nam bližajo, ki bodo hujši od sužnosti, v kateri smo živeli pod Nemci ali pod Turki. Če dobi enkrat v roke vso moč rimska garda, potem adijo slovenska svoboda in samostojnost. Ves slovenski rod bo postal suženj farovža, ki bo potem lahko zopet z našega kmeta jermena rezal. Najgrša tlaka, ki je Slovenec še ni videl in ne čutil, se obeta našemu ljudstvu, ako ne bo pravočasno izpregledalo volkov v ovčjem kožuhu.

Sedaj, ko je še čas, je treba to čisto odkrito povedati ljudem, da ne bo prepozno. Če je v nas količkaj ljubezni do zlate svobode, če hočemo, da bo vladala pri nas pravica in poštenje ne pa hinavščina in krivično nasilje, potem je sedaj zadnji trenutek, da premišljujemo, kako se bomo otresli farovškega jarma! Vse mora na noge, vse na plan, da obvarujemo dragocene pridobitve svobode in enakopravnosti ter da zavrnemmo suženjstvo, ki ga pripravlja črna svojat za slovensko ljudstvo.

Kvišku srca! Po konci glave! Junaško v boj, ki ga mora slovensko ljudstvo za vsako ceno izbojevati. To je dolžno samo sebi, svoji časti, svojemu ponosu, dolžno pa tudi svojim otrokom, ki jih niso naše matere rodile zato, da postanejo vdani hlapci klerikalnih mogotcev.

Politični pregled

Vsa naša notranja politika se nahaja še vedno v znamenju pogajanj,

ker ustavna kriza, ki je nastopila tako nepričakovano, pretresa temelje naše države. Gre za to, da radičevci vstopijo v vlado. Odkrito priznavamo, da bi bil to velikanski dobiček, ako bi se začelo delati sporazumno in s sodelovanjem vseh delov naroda na dobrobitju in napredku mlade države, ki ima vse pogoje za lep razvoj. Seveda doseči je to težko, ker so radičevci zakrknjeni in jih pamet ne more srečati. Ministrski predsednik Davidovič stoji

na stališču, da morajo radičevci, preden vstopijo v vlado, izjaviti, da so za monarhijo in za enotno državo. Ta zahteva je povsem upravičena, ker država se more razvijati in napredovati, biti močna na znotraj in na zunaj samo kot enotna celota, ki bi jo upravljali zastopniki vseh delov naroda na korist svojih volilcev, državljanov. Radičevci pa ne odnehajo, oni hočejo takojšnje volitve — s parolo proti monarhiji in proti enotnosti države! Te dni se bo stvar menda končno rešila, ker država že preveč trpi pod takimi neurejenimi razmerami. Ako ostanejo radičevci trmasti, potem seveda vlada Davidoviča ne bo imela skupščinske večine in bo morala odstopiti. Edini izhod bi nato bila vlada nacionalnega bloka.

Lep uspeh imamo zabeležiti v naši čisto domači politiki. To je

sijajna zmaga Slovencev v Mariboru,

kjer se je vršil odločilen boj med Nemci in Slovenci. Nemcem je zadnje čase vedno bolj rasel greben in so se hoteli na vsak način polastiti mariborske občine. Toda Slovenci so bili na svojem mestu; združile so se slovenske stranke na eni kandidadni listi in zmaga je bila popolna. Od 41 mandatov v mestnem občinskem odboru so jih dobili Slovenci 32, Nemci samo 4, socialisti tudi samo 4, komunisti pa z ostankom 1! Seveda so se Nemci, ki so upali, da dobe občino v svoje grabežljive kremplje, poskrili od sramu v svoje hiše, Slovenci so pa rajali po ulicah našega jugoslovenskega Maribora, ki je s tem doživel po prevratu svoj najlepši dan. Mariborska zmaga je dokaz, da združen narod v obrambi proti tujcu vedno zmaga, razdvojen pa propade.

Naš mladi in spretni vladar Aleksander se pripravlja na obiske tujih dvorov, da se utrdijo prijateljski odnošaji med nami in velikimi silami. Vršilo se bo

prvo potovanje v Pariz,

glavno mesto mogočne Francije, ki je bila vedno naša dobra prijateljica in nas z njo vežejo zelo ozki medsebojni prijateljski stiki.

Zatem bo pa šel kralj s kraljico v London, kjer so tudi naši prijatelji, in je ravno te dni obiskal našega kralja v Belju posebni odposlanec poročnega botra našega kralja s posebnim povabilom. Naš kralj uživa v evropskem svetu velik ugled, ker povsod vedo, kako požrtvovalno in hrabro je vodil srbsko vojsko od zmage do zmage za svobode Srbov, Hrvatov in Slovencev. In taka potovanja so zelo koristna tudi za državo, ker se vladarji med seboj osebno pomenijo o tekočih zadevah. Naš kralj bo gotovo znal zastopati koristi svoje države in svojega naroda; ker uživa splošne simpatije, bo tudi imel uspehe.

Težke razmere vladajo na naši meji proti Albaniji. To je majhna dežela, nima niti en milijon prebivalcev, ali vsi ti Arnavti so divji kakor Afrikanci, čitati in pisati zna redko kateri, ukvarjajo se raje s puško in nožem. Seveda v sosesčini! Tako smo morali tudi mi našo mejo proti Albaniji dobro zastražiti, ker naši obmejni državljani niso bili varni ne imetja ne življenja. Oborožene arnavtske čete so dan za dnem prekoračevale mejo, kradle, požigale in ubijale naše ljudi. Tako je bilo kot v turških časih; naravno, da naša država ni mogla mirno gledati tega divjanja. Poslala je albanski vladi v Tirano oster opomin, naj napravi red in mir, ker sicer si bomo pomagali tako, kakor si vsaka država v takem primeru pomaga. Sosesčina z Albanijo je zelo neprijetna, posebno zato, ker stara grešnica, zahrbtna in nepoštena Italija, stalno podpira albanske razbojnike. Italija dela nasproti nam lep obraz, za hrbtom nas pa napada po plačanih razbojnikih! Ta zahrbtna politika pa se bo Italiji še bridko maščevala, kakor se je nekdanji Avstriji in Nemčiji.

Naša jugovzhodna sosedna Bolgarija je že spet v revoluciji. Podoba je, da se bo Bolgarska po toliki preliti krvi osvobodila slabe vladé, ki se ne briga za narodno dobrobit, temveč se peča samo s političnimi avanturami. Zadnje dni je prišla vest iz Sofije, da je bil

ubit bolgarski kralj Boris,

V zatišju Gorjancev

(Napisal Fr. Zagorc.)

(Konec.)

V 17. in 18. stoletju so kostanjeviškemu gradu povzročale mnogo zla hajduške tolpe, uskoki, ki so prihajali preko Gorjancev. Tako je 50 do 60 roparjev s poveljnikom Hasan Bisičem napadlo samostan ter umorilo dva redovnika in nekaj kmetov, ki so prišli samostanskim stanovalcem na pomoč. Uskoki so oropali 25 sob, cerkev in poleg tega še odnesli umorjena redovnika. Pri Bihaču so si delili plen, a ker niso bili z rzdelitvijo zadovoljni, jim je vodja še isto vzel ter velel nekaj roparjev pomoriti. Zaradi tega se je četa zarotila zoper Hasana Bisiča in ga usmrtila.

Oropan samostan si je kmalu opomogel, ker mu je mnogo plemskih rodbin poslalo veliko podpore. Toda uskoki so ga še vedno ogrožali ter ga skušali z zvijačo ponovno oropati. Tako se je neki uskok preoblekel ter nekega kmeta naprosil, da mu je pokazal skriven vhod v poslopje. Ta uskok je potem ponoči pozvonil. Ko je prišel vratar, ga je uskok umoril, nato poklical svoje tovariše k obridju, se preoblekel v obleko umorjenega yratarja ter čakal pri vhodu. Ko se mu pri-

bližajo tovariši, mu prvi izmed njih odseka glavo, ker so menili, da je menih-vratar. V tem hipu so spoznali svojega pajdaša ter tako v strahu zbežali. Ta dogodek kaže še dandanes slika nad vhomom glavnih vrat. Zgoraj je Marija z Detetom, spodaj na desno pa svetnik z glavo roparja v roki; telo slednjega leži spodaj v meniški halji; poleg stoji ropar z mečem v roki. Pod sliko je letnica 1737. in napis: «Glej vrata nebeška! Ne tatje, ne Vlahi, ne roparji, ampak le pošteni ljudje pojdejo skozi nje.» Roparji so se potem obrnili proti Št. Jerneju, kjer so nameravali naskočiti župnišče in vas. Ker so pa čuli plat zvona, so krenili v Pleterje. Tudi tu je bil njihov trud brezuspešen, a oropali so vas Javorovico nad Pleterjem ter odšli mimo cerkve sv. Miklavža na Hrvatsko v svoje domove.

Iz turških pohodov je omeniti l. 1469., ko je prihrumelo preko Gorjancev nad 10.000 Turkov, ki so se utaborili po kostanjeviškem in šentjernejskem polju. Oropali in požgali so mnogo hiš in mnogo ljudi pomorili ter takrat okrog 30.000 ljudi odgnali v turško sužnost.

Končno naj še omenim, da so bili kmetje v 16. stoletju pod strahovladno graščakov, sa-

mostanov in druge plemenite gospode. Osebné svobode kmet ni imel, delati je moral le za druge. Njegovo življenje je bilo slabše od sužnjev. Izmed graščakov je bil najbolj krut Franc Tahij, posestnik v Podsusedu in Stubici na Hrvatskem. Zato ni bilo prav nič čudnega, da so se kmetje zbrali iz Hrvatske, Štajerske in Kranjske in broju nad 40.000 mož, se uprli graščakom ter zahtevali «Staro pravdo». Poveljnik kmetsko-vstaške čete je bil Ilija Gregorič, doma iz Ribnika v okolici Metlike. Utaborili so se onkraj Save, da bi prisvojili Krško. Ko so naskočili mesto, jih je zavrnil graščak Jošt Turn iz graščine pri Krškem («Šrajberski grad»), združen z Uskoki. Zadnji so veliko kmetov polovili, postopali z njimi nad vse kruto, jih več pomorili, ostale ujetnike pa odpeljali v Ljubljano, kjer so jih grozovito mučili. Poveljnika Gregoriča so ujeli na Štajerskem pri Kozjem, a jim je ušel, pozneje so ga zopet dobili in na Dunaju obsodili na smrt. Enaka usoda je zadela kakor znano tudi Matijo Gubca, ki so ga uporni kmetje proglasili za svojega kralja. Graščaki so njegovo vojsko razkropili, mnogo kmetov pomorili in polovili. Ujeli so tudi Matijo Gubca ter ga odpeljali v Zagreb, kjer so ga postavili na železni pre-

sin znanega kralja Ferdinanda, strupenega Nemca, ki je odvedel svojo vojsko na stran Nemčije in Avstrije in je moral po vojni zbežati iz Bolgarske. Vedno je nesreča, ako ima kak narod tujca za vladarja in Bolgarska je drago plačala svojo lahkomišelnost, da je povzdignila na svoj prestol Nemca. Boris je enako bil vreden sin svojega očeta. Vest o njegovem umoru še ni potrjena, ali je zelo verjetna. Mi bi Bolgarom privoščili, da bi postali svobodni narod, ker bi potem živeli z njimi v bratskem sosedstvu od Adrije do Črnega morja. To je naša bodočnost, ker Slovanstvo napreduje navzlic vsem nemškim intrigam; bodočnost bo naša!

V evropski politiki je najvažnejše v zadnjem času gibanje v Nemčiji, kjer gre za vprašanje, ali naj vstopi

Nemčija v Zvezo narodov

ali ne. Nemške stranke so deljene v tem oziru. Stari šovinisti, ki so začeli svetovno vojno, gredo svoja pota, ki so Nemčiji najbolj nevarna; ali oni tega ne uvidevajo, kakor so bili slepi od strasti tudi takrat, ko so porinili Evropo v najbolj krvavo vojno. Pričakovati pa je, da bo zmagala sedanja umerjena vladna struja, pamet nad neumnostjo in nadutostjo. Z uravnanjem Nemčije v razmerju do ostalih velikih držav in državic bo šele podano kolikor toliko jamstvo za svetovni mir in napredek Evrope.

Dopisi

PRIMORJE. Iz tržaške okolice smo prejeli nastopno pismo: Pri nas je življenje vedno bolj mrtvo. Gospodarska kriza je vedno večja, vedno večji davki in različne takse nas mučijo, da komaj životarimo. Imamo vsakovrstne davkatve: državne, občinske, deželne in bogve kakšne še. Svoje pridelke moramo prodati za nizko ceno, izdelke, katere rabimo, pa moramo drago plačati. Šole so nam popolnoma poitalijančili. Kmalu nam bodo prepovedali še v družini slovensko govoriti. — Z vso pozornostjo zasledujemo politično življenje pri vas. Vsi grajamu peklenko delo vaših separatistov

in njihove razdiralne naklepe. Mi jim želimo, da bi bili samo pol leta pod laškimi gospodarji, pa bi kmalu spoznali, kaj je svoboda! V narodnem oziru se v tržaški okolici držimo precej dobro, in sicer zaradi tega, ker pri nas ni klerikalnih zapeljivcev kakor na Goriškem. Danes ima tukaj že vsaka vas svoje izobraževalno društvo. S tem hočemo pokazati, da ne maramo umreti, temveč da hočemo živeti! Zatrli niso spečih, ne bodo nas bedečih. Trpimo mnogo, toda to nas še bolj utrjuje za nadaljnje borbe, ki jih bomo še mnogo prestali, dokler ne dosežemo osvobojenja in združenja s skupno jugoslovansko domovino!

VRHNIKA. «Slovenec» št. 211 poroča o seji vrhniškega občinskega odbora in poudarja, kako dobro gospodari vrhniški župan, klerikalni vodja dr. Marolt. Davkoplačevalci pa vemo, da je on protizakonito zamolčal prebitek za leto 1923. ter stavil v proračun za kritje občinskih potrebščin le 47.000 Din namesto okroglo 200.000 Din. Ako bi se on ravnal po «zakonu», kakor vedno poudarja, bi mi Vrhničani ne imeli nikakih občinskih doklad letos. Kdo torej pri nas navija davčni vijak? Prav po farizejski morali se klerikalci norčujejo iz dosedanega ravnatelja občinske hranilnice, g. Verbiča. Pred tremi leti je bil pa on dober, da je proti drugim naprednim glasovom glasoval za rayno istega dr. Marolta in je postal slednjič le z njegovo pomočjo župan. G. Verbič sicer ni naš pristaš, resnici na ljubo pa omenimo, da je on kot ravnatelj občinske hranilnice na Vrhniku deloval v prid posojilnice od njenega obstoja do danes in da je njegova zasluga, da občinska hranilnica ni podpisala vojnega posojila, kakor so to zahtevali tisti klerikalni intriganti, ki sede danes s Srbi v vladi; takrat so pa na shodu v «Unicnu» klicali, ne klicali, temveč rjuli: «Srbe na vrbe!» Za ravnatelja hočejo postaviti klerikalci nekega dr. Godniča, ki je znan kot upravitelj taborišča v Brodu na Lajti, kjer so trpeli naši Primorci. Pozneje je bil pri sodniji, a je službo izgubil. Odlikoval se je pozneje pri «Impexu» v Ljubljani in sedaj osrečuje tovarno «Globus». Zato je moral pasti g. Verbič, da pride do veljave dr. God-

nič, o katerem nihče ne ve, kako bo deloval za občinsko hranilnico, za katero garantiramo vsi občani. Mi posestniki bomo dvignili iz hranilnice vse svoje vloge, ker ne zaupamo vsakomur. Vemo pa, da klerikalci hočejo uničiti občinsko hranilnico, da bi pridobila njihova rajfajzovka na Vrhniku. Pozor, naprednjaki!

JEŽICA PRI LJUBLJANI. Uvaževana tukajšnja osebnost je izrekla ostro obsodbo nad liberalno prosvetno politiko. Potrebam slovenskega naroda, stopnji in smeri svetovne omike najbrž zadostuje že par kloštrskih šol in lemenatarskih semenišč; za svobodno občo in državljansko izobrazbo ljudi je pa klerikalcem, ki najlaže shajajo z neuko maso, seveda še čas. Po takih pridigah, kakor je bila nedeljska, dobiš skoro vtis, kakor da bi bile za to stoletje še najbolj primerne one razmere, ko je bil med vsemi stanovi izobražen le duhovski stan, da je brez ovir po svoje pasel duše in brez sramu seveda izvajal telesno in duševno nasilje nad prezirano maso ostalega človeštva. Z mišljenjem rimskega politika dr. Korošca, njegovih lajžurnalov «Slovenca» in lepega «Domoljuba» v skladu so tudi šolski načrti našega župnika. Ta bi najraje videl, da bi bile od sedaj naprej (ako imamo mi vajat) v Jugoslaviji dopustne le take šole, ki odgovarjajo «potrebam» človeka, glasu klerikalne «vesti» in zapovedim Cerkve. V nedeljo se je ugotovilo, da smo bili (pod dr. Zerjavom) še skoro na tem, da zse vrže križ iz naših šol, da smo sicer pred to nevarnostjo zaenkrat varni, da pa ne vemo, kaj bo z naprej. Govornikovim plitko podkrepjenim trditvam seveda v cerkvi nihče ni ugovarjal; čez dan pa se je po fari govorilo, da bi brez podobnih pridig vera nič ne trpela. Čemu se vendar štuli naša duhovščina v šolo, saj jo že itak upravlja in vodi poseben, za to izprašan učiteljski stan. In če imate toliko resnega namena, poučevati ljudstvo, zakaj pa ne zberete, vsak v svoji fari, fante in dekleta k pouku, k izobraževalnim sestankom može in žene? V kateri fari pa je dobilo ljudstvo od duhovnika kdaj kaj drugega, kot potrebo, oddeliti se od njega, da pride samo

stol pred cerkvijo sv. Marka, kronali z razbeljeno železno krono, potem pa njegovo truplo raztrgali s konji na štiri dele. Pokojni pesnik Aškerc omenja v svoji pesmi «Za staro pravdo»:

Zvonovi zagrebški pojo,
pojo, da še nikdar tako.

Na tronu Gubec kralj sedi,
z mrtvaškim glasom govori:
«Kot kralj dnes prvič gledam vas,
vi zadnjič slišite moj glas...
Ves narod kronan si z menoj,
s kraljevoj venčan zdaj častjov...
O naš veliki petek sam!
Kdaj vzkršne stara pravda nam?»

Uskoki, ki so se potem združili z graničarji, so še dolgo vznemirjali ljudi po vsej dolenski zemlji. Težke čase je preživela Dolenska, toda iztrebili so nazadnje tudi uskoške tolpe. Med ljudstvom pa je ostal na vse te črne minule dni le spomin. O Turkih, hajdukih, vstaših, roparjih vedo mnogo povedati sivolasi starčki. Seveda so vse te ljudske govornice pol zgodovina pol pravljica. Tako sem vam več takih govoric zabeležil tudi jaz.

Vojaško pismo iz Vojvodine

Velika Kikinda, 20. septembra.

Gospod urednik! Tudi mi, vojaki Slovenci, kaj radi čitamo «Domovino». Priljubila se nam je in težko pričakujemo sobote, da izverno te in one novice iz naše Slovenije. Ker pa vedno prebiramo tudi lepe in zanimive podlistke, dovolite, da Vam še jaz opišem mesto naše garnizije.

Velika Kikinda, domicilno mesto našega polka, leži v kotu med rumunsko in madžarsko mejo v Vojvodini. Šteje okrog 32.000 prebivalcev, od katerih je nad polovica Srbov, četrtina Madžarov, ostali pa Nemci, Židje, Rumuni in cigani. Osredje mesta je precej lepo, ulice čiste in široke. Ob njih se vrstijo trgovine, hoteli, kavarne in cerkve. Vrste hiš ob levi in desni se polagoma zgubljajo v isene predmestne hišice, krite s slamo. To so bivališča manj premožnih ljudi, posebno ciganov, ki imajo svoje kočice razmeščene krog in krog mesta.

Ravno v sredini mesta, skoro druga tik poleg druge, stoje štiri cerkve, in sicer: katoliška, pravoslavna, protestantska ter židovska sinagoga. Kar se tiče šol, je mesto precej dobro preskrbljeno: ima štiri ljudske šole,

trgovsko šolo, gimnazijo in pa rusko-srbsko dekliško gimnazijo z dekliškim zavodom. Tudi dve tiskarni sta v mestu.

Na vzhodni strani blizu kolodvora se nahajata dva imenitna objekta, in sicer: državni banatski paromlin (prejšnja last grofa Tisze) in pa prvi banatski paromlin d. d. Prvi izmlelje 6, drugi pa 7 vagonov pšenice dnevno. Na zapadni strani, pičlo uro hoda iz mesta, pa delujeta dve velikanski opekarni, last še vedno našopirjenih Madžarov.

Ker je, kakor splošno znano, banatska zemlja tod okoli silno plodovita, so tudi poljski pridelki veselja vredni. Vojvodna je žitnica naše domovine. Po nedoglednih ravninah ležijo polja in rodijo ogromne množine žita, posebno pšenice. Zgodilo se je, da smo se vozili, oziroma jezdili od jutra do popoldneva med samimi žitnimi polji, pa oko ni videlo ne drevesa, ne grma, niti vinograda, ne travnika, ampak samo valovje pšeničnega klasja. Le tu in tam smo našli kak «salaš» (gospodarsko poslopje), kjer poleti in posebno ob času žetve prenočujejo težaki in živina. Mlati se na njivi, zrnje se zvozi takoj domov, slama pa se zлага v velikanske, hišam podobne popice, ki se navadno na licu mesta prodajo prekupčevalcem, ali pa se namesto drv upo-

do boljšega položaja? Zakaj so pa vaši predniki preganjali tega, ki je dal Slovincem prvi abecednik, na grmadah zažigali slovenske knjige v bližini ljubljanske škofije itd.? Večina slovenske duhovščine ne mara več vedeti, do kod sme in kje je njen delokrog. Od daleč je vidna hiša z visokim zvonikom, kjer meni ljudstvo srečati duhovnika v skupnem bogoslužju; ta pa se hiše božje prerad izogiba, čeprav je namestnik božji in sili v šolo braniti križ, kateremu pa boja sploh nihče napovedal ni. Znano je, da se nazadnjaštvo boji le svobodomiselnega učitelja in samo zato napoveduje šoli boj, ker še niso vsi učitelji mračnjakarji. Ta strah je čisto odveč. Čista vera ostane, kakor ji je to odkazal njen začetnik. («Nebo in zemlja bosta prešla, le moje besede ne!») Duhovniki, ki tako naskakujejo moderno stremljenje sedanje šole, naj pogledajo še v «Konstitucije vatikanskega zbor», poglavje 4., kjer stoji: Znanost ne more nikdar priti v nasprotje z vero. Nauki vere vrhutega po svoji prepričevalnosti tudi niso tako slabotni, da bi mogli kloniti pred strokovnim poukom ljudskošolskega učitelja. Prostor za širjenje verskih resnic pa je poleg veroučne ure v šoli v glavnem v cerkvi in na domu pri družini. Kar pa zamujate na prižnicah s politikovanjem, tega ne boste «not prinesli» v šolah. Če pa so se naši klerikalci postavili v svoji prosvetni politiki na to stališče, da je šolanje danes neka postranska stvar in samo za par oseb dovoljen sport, in če mislijo, da človek v boju za vsakdanji kruh ne rabi drugega, kakor da pozna neko povest o stvarjenju sveta in zna iz prakse izračunati, ali bo nedelja jutri ali pojutrišnjem, vsako drugo učenje pa je že preveč in «večni» sreči na kvar, no potem se pa takemu stališču razen koristolovcev ne bo nihče več pridružil. Kajti za «ubogega na duhu» je tolažba z «nebeškim kraljestvom, ki bo po smrti njegovo» lepa, ampak brez primerne vrednosti za one, ki se morajo na tem svetu potiti za vsakdanji kruh. Treba nam je mnogo in dobrih šol. Treba pa je izposlovati šoli in učiteljstvu polno delovno svobodo in neodvis-

nost pred političnimi strankami in predvsem pred politikujočo duhovščino. Prižnica zase, šola zase, samo to more biti izobrazbi v korist. Duhovščina pa bo nabrala za ta in oni svet največ zaslug s tem, če bo v svojem poklicu delovala bolj po navodilih in zgledih Kristusa, a manj razdirala po navodilih umazane klerikalne politike. Današnja duhovščina, ki ne naskakuje šole iz verskih potreb, pa pomilujemo, ker ni več samostojna, ampak pleše na komando klerikalne politike, ki je za vero in napredek pogubna. Duhovnik je dandanes pozabil, zakaj je maziljen. Zato pa so marsikdaj pridige po naših cerkvah na las podobne pisavi umazanega «Domoljuba». Mi želimo, da berejo «Domoljuba» tisti, ki so ga potrebni. One pa, ki zahajajo v cerkev k pridigi, naj vsaj ob nedeljah pridigar ne prišteva med «Domoljubarje».

RADOMLJE. Čim bolj se bližajo volitve, ki jih imamo ponovno 28. t. m., tem bolj zastaja našim klerikalcem sapa. V zadnjem dopisu slavnega strica «Slovenca» nam očitajo, da je naše zadnje upanje žganje in pa palovski Revež. Slabo ste pogodili, kajti zadeli ste sebe. Žganjarji so le v vaših vrstah, zato tudi imate svoj prelubi «frakelferajn». Tam se vidi in sliši vsa vaša modrost, varčnost in klerikalna vzgoja. Dopisunu «Slovenca» silno diši občinska blagajna. Je pa res precej denarja v njej, kar je zasluga pametnih in poštenih naših mož. A klerikalci, ki se nadejate županskega stolčka, kako nameravate gospodariti? Težko, težko, ker še svojih privatnih stvari ne znate urejati. Ljudem se odpirajo oči, bolj in bolj jim postaja jasno, da iz «atanomije» ne bo kruha in da tudi naših fantov ne bo iz Makedonije. Pa če se je klerikalna stranka znala tako nesramno lagati pred volitvami, tedaj ljudstvo tudi njenim podrepnikom v poedinih občinah ne more dati zaupanja. Nameravano veliko veselico pri preroku klerikalne hinavščine pa raje preložite na dan, ko bodo kolone pri blagajniku naših abstinentov. Ti, draga «Domovina», si našim klerikalnim lažiljubarjem najbolj v želodec. Zadnjič je kar zašumelo med njimi in vsak jo je nosil v žepu. Če bo

šlo tako naprej, boš ob novem letu imela gotovo petkrat več naročnikov iz našega kraja. Da pa ostane za spomin, zabeleži še sledeče vrstice:

Med lažiljubarji gre glas:
zdej Domovina «pegla» nas.
Da konec bo obrekovanj,
na sejo vsi v «frakelferajn».
Ko skupaj vsi že zbrani so,
načelnik jim razlaga to:
nesrečna občina je vsaka,
če 'ma župana naprednjaka...
Ker se volitve bližajo,
se cene žganju nižajo.
Zdej bliža se volilni dan,
koštrunčki, pridite na plan!
Volilci pa tako rekó:
s podrepniki ne pojdemo!

POLJANSKA DOLINA. Po bolj nestanovitnem in preveč deževnem poletju imamo prav lep začetek jeseni za spravlanje pridelkov. Krompirja se bo še nekaj nakopalo. Boljša letina v dolini je pa letos za sadje. Kakor že znano, je v Poljanski dolini prvovrstno sadje, za katero se je v prejšnjih časih precej izkupilo. Kakor vse kaže, pa letos ne bo nobene kupčije, in ljudje bodo primorani delati največ mošt; iz deloma slabejšega bodo kuhali žganje, nekaj ga bodo pa posušili. Tako se bo spravilo že še v korist, vendar bi več zaleglo, ako bi se moglo odvišno sadje prodati, ker marsikateri gospodar bi takoj prišel do denarja za najpotrebnejše: za davke, obleko in drugo. Drugo zlo, ki preti dolini, je propadanje čipkarstva. Pred kakimi štiridesetimi leti se je ta domači obrt iz Idrije razširil tudi v Poljansko dolino. Skoro vsak otrok, ko je prišel v šolo, jih je že znal delati. Ta obrt, s katerim so se največ pečali otroci, žene in dekleta, se je zlasti gojil pozimi. S to domačo industrijo se je blagostanje v dolini pred vojno jako povzdignilo, da se je res že nekam primerno živelo; posebno ljudstvo brez stalnega premoženja ali kmetije in še posebno obilnejše družine so zaslužile, da so mogle izhajati. Ta domači obrt pa zadnji čas jako peša in bati se je, da popolnoma propade. To bi bil za dolino

rabijo za kurjavo in za steljo. Koruze se tudi precej seje, a to le bolj proti zapadni strani, ker njena prava domovina je Bačka.

Vsa vzhodna in južna stran tukajšnje okolice pa je obsajena z velikimi vinogradi, ki se enako širijo v daljino kakor žitna polja. Trta je splošno stara, le tu in tam se vidijo novi nasadi ameriškega trsa. Obdelovanje je seveda mnogo enostavnejše kakor v naših goricah. Lega je v ravnini, škropi se le malo, kolja pa tudi ni treba mnogo, ker je trs pritlikavec. Banat dela našim vinom hudo konkurenco. Priznati moram, da so tukajšnja vina imenitna, a vendar se za naš okus v kakovosti nikakor ne morejo kosati z bizelčanom ali celo z ljutomerčanom. Ker so tod tla peščena, ima vino nekak poseben aroma, da ga človek spočetka pri najboljši volji ne more popiti več ko pol litra. Največ gre od tod vina v Srbijo in Rumunijo. Letina je letos še precej dobra glede na to, da je padlo mnogo dežja. Cena je zelo različna, toda znatno nižja kakor v Sloveniji.

Veliki kompleksi tukajšnjih pokrajin so nasajeni tudi s sladkorno peso. Zdej jo ravno spravljajo in na tukajšnjih kolodvorih se je tovorijo celi vagoni. Sadnega drevja je videti le malo, pač pa je dosti murv, katerih sad se uporablja za krmo svinj in kuhanje žganja. Murve sploh običajno tvorijo tukajšnje dre-

vorede in se vrstijo ob cestah kilometre daleč...

Med tukajšnjimi domačimi živalmi so znane banatske svinje, ki se pasejo v skupinah po več sto. Tudi ovčarstvo je na lepi stopnji. Kar se tiče goved, jih tudi redijo mnogo, pasma je različna, a posebno povoljni uspehi se ne dosežejo radi pomanjkanja travnikov. Visoko pa stoji konjereja. Marsikateremu tujcu se oko zadovoljno pase na lepih polnokrvnih valaških konjih.

Vedenje tukajšnjega prebivalstva in njegovo mišljenje je po sebi večinoma odvisno od narodnosti. Omenil bi le tukajšnjo lepo srbsko nošo ob praznikih in slovesnostih. Mladenci so oblečeni navadno bolj temno-sivo, nosijo kratko suknjo, jahalne hlače in fino izdelane škornje, za katere si zataknejo po eno rožo. Na glavi pa jim čepi ličen črn klobuček. Dekleta nosijo belo obleko z vezinami in bele čevljičke. Okoli vratu pa se jim bleščijo nanizani zlatniki. Po številu teh dukatov se sodi premožnost in veljavnost dekleta. Ob ženitvi se vpreže po 20 do 30 kratkih lojtrskih vozičkov. V galopu drvi vsa karavana po cesti čez polja k cerkvi in nazaj. Ženin in nevesta imata posebno lepo okrašen voz sredi cele kolone. Vanj je vpreženih no tri pare najlepših belcev. Muzikanti, ki se vozijo seveda spredaj, pa igrajo vso pot, da je veselje.

K temu pa še žvonkljajo zvončki in kraguljčki na konjih... Vidi se, da tukajšnje ljudstvo, ki je po večini vrlo dobro podloženo, zna tudi svoje šege po tem uravnati. Zaenkrat je dotok denarja manjši, ker se ni docela urejen promet z Madžarsko. Ko se enkrat tudi ta razvije v tistem obsegu, kakršen je bil pred vojno, bo Velika Kikinda eno naših najvažnejših obmejnih mest.

Huda stiska je tukaj za vodo. Dobre pitne vode sploh ni dobiti. Vsebuje mnogo žvepla; kdor je ni vaju, je ne more zavživati, ker je tudi vedno mlačna. Podnebje je različno. Čeravno leži Kikinda le malo niže od Ljubljane, ima poletje silno vroče. Posebno lansko leto je bila grozovita vročina, da je minulo po celih 14 dni brez sapice vetrička. Letos je bilo malo boljše. Nasprotno pa je zima huda. Veter brije in nosi droben sneg, kakor megla. Ta ostri sneženi prah ti lahko sredi ceste onemogoči nadaljevanje poti.

Marsikaj bi še imel povedati, toda naj bo zaenkrat zadosti. Ker upam, da bodo te stvari zanimale predvsem starše vojakov tu in okrog po Vojvodini, se oglašim še ob prvi priliki. Tokrat pa zaključujem z mnogimi pozdravi iz žitorodne Vojvodine v imenu vseh tukajšnjih slovenskih fantov

Ivan Veršec

štab 21. art. polka v Vojvodini.

obče hud udarec in je le želeli, da ta domači obrt ostane in se zopet dvigne na nekdanje stanje. Ze res, da kdo poreče: le nekateri trgovci ali prekupci imajo od vsega največji dobiček. Tudi na tem je nekaj, o čemer se dá razpravljati. Pri vsem se mora pa le poudarjati, da je bilo čipkarstvo za naše kraje velike važnosti, in če bi propadlo, bi se nasledki šele pokazali; prav za prav se že zdaj kažejo, ko je opešalo; kaj bi bilo šele, če bi popolnoma propadlo. Tega ni želeli! In končno, ako bi bilo kaj izgleda na kako novo podjetje! V dolini so sledovi rude; pred šestdesetimi leti se je že kopala, a mda je le pri poskušnjah, ali naj se zopet začne. Za to je pa treba kapitala. Bilo bi velike koristi za dolino, ako bi se ustanovilo kakršnokoli podjetje za zaslužek domačinom. — V zgornjem delu doline se določa meja proti Italijanom. Zelje in prošnje naših nesrečnih rojakov, ki so tik ob meji in bi radi prišli pod Jugoslavijo, se rešujejo s klofutami od italijanskih oficirjev ali uradnih oseb. Kako dolgo nas bodo še preizkušali v potrpljenju?

SREDNJA VAS PRI BOHINJU. Pred občinskimi volitvami so naši klerikalci silno agitirali zoper nered, sipali mržnjo do demokratov in pisarili, zakaj je v občini tako nezadovoljstvo. Danes pa, ob nastopu novega klerikalnega župana in nove vlade govornice vseeno še nočejo pojenjati. Prejšnji tajnik je ves dan delal in župan je vedno bil na razpolago; zdaj je to samo ob nedeljah. Pri prvi občinski seji se je sklenilo, da mora biti napis na «Gasilnem domu» zamenjan z napisom «Občinski dom». To menda zato, da bodo naši klerikalni abstinenti vedeli, kje je njihov dom. Te dni smo videli pohajati nekako komisijo, ki so jo tvorili: stari župan (še iz avstrijskih časov), novi župan in še par gospodarjev. Prva dva sta bila oborožena s puškami, pa ne vemo, koga sta se bala. Ogledevali so naš potok Ribnico, ki ga je treba nekako regulirati. Ljudje se vprašujejo, zakaj jih župan o ogledu ni obvestil, da bi vsak povedal svoje mnenje. Toda novi župan se za to ne briga, temveč raje posluša starega župana. Zato bo že še marsikatero «urezal». Če pa bodo volilci s tem zadovoljni, je seveda drugo vprašanje. — Opazovalec.

PREČNA PRI NOVEM MESTU. Mi Hudevci smo se gospodu Srebotnjaku prav zamerili, ker pri zaslišanju nismo potrdili denunciacije. Zamerili smo se mu pa tudi zato, ker je ta presneta «Domovina», ki ji on pravi «cunja», omenila njegovo ime. Toda še enkrat povemo svoje začudenje: ali je treba, da je človek na stara leta kaznovan le radi tega, ker hoče škodovati drugim na tak način, da od tega nihče nima koristi, pač pa le vsi prizadeti škodo. Pri nas na Hudem je dovolj posestnikov oškodovanih s tem, ker so jim bile izruvane in porezane mlade smreke. Odslej bo treba paziti, da se vsi nepridipravi in škodoželjniji zasačijo ter izročijo roki pravice.

VELIKE LAŠČE. «Kmetijski list» z dne 17. septembra t. l. se je pohvalil, da je dobila SKS. pri volitvah v gospodarski odbor 45 glasov, zaničljivo pa je pristavil: združeni klerikalci, demokratski in malkontenti pa samo 12 glasov. Dopisniku bodi povedano, da pri teh volitvah nismo gledali na strankarske interese, nego samo na gospodarsko stališče. Privoščimo vam veselje na vašem uspehu. Sodili pa vas bomo po dejanjih, za katera vaši izvoljenci nimajo skušnje. Te volitve vam je bilo res lahko izpeljati po vašem okusu, ker zato nimamo nobenega zakona in nobenega volilnega reda. Tisti stari običaj

ste lahko prikrojili sebi v prid, kakor ste hoteli. Medtem, ko pri nas še nihče ni vedel, kako in kaj, ste vi že pobirali pooblastila od hiše do hiše pri ženskah, ki še niso vedele, zakaj prav za prav gre. Zmešali ste ljudi z nepotrebni glasovnicami, ki ste jih od županstva, ki ne bi smelo imeti s to zadevo nič opraviti, šele na predvečer in pa isti dan raznašali. Mnogi se ravno radi tega in pa sploh radi vaših nasilnosti volitve niti udeležiti niso hoteli. Ali so potemtakem ti tudi malkotentje? Prostosti in svobode v Velikih Laščah sploh ni. Kdor si upa malo drugače misliti, tega hoče takoj zadaviti. Eksistenca je samo za SKS. in njene pohlevne pristaše. Mi vas bomo pustili pri miru, ubijte se sami. Odkar imamo v Velikih Laščah novega mesarja, nam ni treba rabiti «Juhana». Kdor ne verjame, naj poskusi. Reveži so oni, ki niso samostojni in si ne morejo privoščiti dobre juhe.

ČREŠNJEVEC PRI SEMIČU. V številki 23. z dne 6. junija t. l. ter v številki 25. z dne 19. junija t. l. smo priobčili dva dopisa s Črešnjevca pri Semiču. V teh dopisih je bil napaden g. Franc Krašna, kaplan v Semiču. Ker smo se pa naknadno uverili, da obdolžitve, ki sta jih dotična dopisa zoper g. kaplana Krašno vsebovala, nikakor niso resnične, popravljamo s tem krivico, ki smo jo storili g. kaplanu Krašni, in obžalujemo napad na njegovo osebo. Obenem prosimo dopisnike, naj bodo v svojih dopisih resnicoljubni, ker namenoma ne maramo nikomur delati krivice.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Že lansko leto je pri nas krožila neka prošnja, katero smo podpisali vsi, ki smo prizadeti radi slabe ceste. Prošnja je bila naslovljena na višjo oblast. Kakor smo sedaj dognali, je prošnja obtičala na občini, za cesto pa se je dovolilo iz občinske blagajne 1000 Din. Gospodje odborniki, zakaj smo se podpisovali? Po zadnji toči, ki nam je napravila mnogo škode, ste nas klicali na občino, da smo vam dali podatke. Ne mislite, da smo zadovoljni z vašimi praznimi obljubami, če ne storite ničesar!

SV. KRISTOF PRI LAŠKEM. Ker sem čital v zadnji številki «Domovine» o razmerah v naši občini, se čutim toliko prostega, da pristavim še sledeče: Isti dan, ko so se občinski odborniki vračali od zadnje seje, so si dali duška v nekaj rečiški gostilni, da so laže modrovali svojo politiko. Tu sem od najmodrejšega doznal, da so demokrati odločno nastopili in zahtevali takojšnje popravilo skrajno zanemarjene, za promet docela nerabne ceste od Sv. Jederti do vasi Sevice. Proti temu predlogu pa je nastopil občinski blagajnik (klerikalec) z motivacijo, da občina nima denarja in da se je osebno prepričal, da cesta ni potrebna popravila. Modrijan mi nadalje omenja, da se je za navedeno cesto izdalo prejšnje leto 2000 Din in za popravilo ceste od Vrteč skozi Udmat, ki baje ni občinska, 8000 Din, ne vstevši popravilo po neurju. Na moje vprašanje, zakaj se dovoli za cesto, kjer ni razen petih malih posestnikov iz Udmeta in klerikalnega občinskega odbornika iz Bukovce nikakega prometa, kredit 8000 Din in za cesto, ki jo pogreša ves okraj, samo 2000 Din, mi odgovori na dolgo in široko, da mu o kreditu ni nič znano, češ, kateri odbornik se briga za svoj okraj, ta ima lepe ceste. Treba je le predložiti račun in če je denar, se izplača, če ga pa ni, pa lahko čakajo delavci na plačilo po več mesecev. O proračunu cest mu ni bilo niti najmanj znano, ker

o tem ni slišal črhniti niti besedice, kljub temu, da je že več let občinski odbornik občine Sv. Kristof. Ko se je ravno hvalisal, da so povišali plače županu, tajniku, odobrili podporo za neko pogorelo klerikalno tiskarno (ali knjižnico, tega ni znal razločevati) in da so odklonili podporo knjižnici v Laškem, pride gostilničar k mizi, prekine besedo drugi modrijan, za katerega niti vedel nisem, da je občinski odbornik. Z mirnim, tresočim glasom se je opravičil, da so demokrati zavrnil predlog občinskega odbornika Dornika (kler.) ter da bo v bodoče pobirala trošarino občina sama. Gostilničar se je razburil in se skliceval na pogodbo, ki jo ima podpisano od župana. Ker me je zadeva zanimala, sem prosil pojasnila in sem bil takoj na jasnem. Zadeva je namreč sledeča: Trojica najbolj prizadetih gostilničarjev se je zglasila pri županu in izposlovala pogodbo, brez odobrenja občinskega odbora, za pobiranje trošarine na pivo in žganje, pođ pogojem, da izplača trojica občini 10.000 Din skupne trošarine. Vsa čast naprednim odbornikom, ki so s tem, da so zadevo preprečili, pokazali, da jim res leži celokupno občinsko gospodarstvo na srcu, in za razumevanje, da gre za nenavaden «kšeft» med občino in nekaterimi sebičneži. Občina bi pri tem bila oškodovana najmanj za 10.000 dinarjev. Slišal sem tudi hvalisanje, da občina plačuje lepe dijete po 50 Din g. županu in gg. svetovalcem ob priliki vsake malenkostne komisije. Občani! Ali vam je sedaj znano, zakaj ne silijo nekateri možakarji v ospredje? Ali vam je znano, zakaj ni denarja za popravilo cest? Če bi se gospodarilo še v bodoče po starem klerikalnem kopitu, bi občina ostala brez cest in brez denarja, v gostilnah bi pa še vedno politizirali slični modrijani. Res mnogo dela čaka novi občinski odbor, a pomagali bomo vsi napredni občani, da se razčisti Avgijev hlev. — Zaveden občan.

PRIHOVA PRI KONJICAH. Prejeli smo: Spoštovani g. urednik! Ker tukajšnji klerikalci mene sumničijo kot dopisnika zaradi tukajšnjih dopisov, priobčenih v Vašem cenjenem listu, Vas vljudno prosim, da ugotovite mojo neprizadetost. S spoštovanjem Alojz Goričan, posestnikov sin. — (Uredništvo «Domovine» rade volje izjavlja, da g. Goričan ni avtor nobenega doslej v našem listu priobčenega dopisa.)

SENEŠKI VRH. Ker so se že vsi naši sosedje oglasili v premili «Domovini», nočem tudi jaz zaostati za njimi. Saj mi še roka toliko dopušča, da vlečem pero gor in dol, volje sem pa tudi še dobre, čeravno mi glavo pokriva že sivi plašč. Časnikar rad prebiram, toda naš pismonoša včasih ukrene tako, da kar po 14 dni ne dobim nobenega lista v roke. Ko so drugi bralci že poučeni o novicah, pa jaz še časnika niti videl nisem. Najbolj čudno je pa to, če se časopis zgubi. To so križi in težave, ki jih človek mora prenašati vsak teden... Rad bi še opisal naše dekličke, ki imajo rade fantiče. Pa se prehudo bojim zamere. Bom pa tokrat potrpel in ob drugi priliki napisal par zabavnih stvari. — Citatelj.

KLJUČAROVCI PRI ORMOŽU. Ker sem obljubil, da bom predragi «Domovini» večkrat poročal novice iz našega kraja, izpolnujem danes obljubo in se oglašam s kratkim dopisom. Letina je pri nas prav slaba, sadja ni skoraj nič, vina bo zelo malo in še to ne bo posebno dobro. Tudi rži in pšenice je bilo zelo malo. Navzlic temu pa so se hitro začeli oglašati razni farni pobirači.

Toliko jih je bilo, da so nekateri ljudje že kar obupavali; nekaj se pa le še najde bedakov, ki mislijo, da je to poseben blagoslov za hišo, če pridejo gospod po zbirci. Omenimo samo posestnika M. P., ki svoji materi ne dá izgovora (preužitka), da mora reva stradati, župniku in vsem enakim pa daruje prav obilo. Sicer je pa lahko župnikov prijatelj, ker se pri pijači rada oba «nazaj držita»... Tudi Nacek bi bolje napravil, če bi masten obed raje dal svojim delavcem kakor pa farnim pobiralcem. Našemu klerikalnemu krčmarju pa nič ne zamerimo, ker on se itak drži samo «Slovenskega gospodarja». Naj še omenim enega, ki tudi prav debelo pljune, ako vidi tebe, ljuba «Domovina». Temu samo tiho povemo, da nam še ni plačal, ko smo za njegova lani mazalij «turnšpic» sv. Tomaža. Gregec, le plačaj, saj imaš kaj pod prsti! Pa brez zamere in drugič še kaj! Pozdrave vsem bralcem pošilja **Prakolov Štef.**

Gospodarstvo

TRŽNI PREGLED.

ZITO. Na novosadski blagovni borzi se je dne 24. t. m. dobila: pšenica po 345 do 355 dinarjev, oves po 255 Din, turščica (baška) po 240 Din, moka «0» po 540 Din.

ZIVINA. Na živinskem sejmu v Mariboru dne 23. t. m. so bile za kilogram žive teže nastopne cene: debeli voli 12 Din 25 par, poldebili 11 Din 25 par do 12 Din, plemenski 8 Din do 10 Din, biki 8 Din do 12 Din, klavne krave (debele) 11 Din 75 par do 13 Din, plemenske krave 10 Din do 11 Din 50 par, krave za klobase 7 Din do 8 Din, molzne in breje krave 8 Din 75 par do 10 Din 50 par, mlada živina 11 Din 25 par.

= Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dne 24. t. m. dobilo v devizah: 100 avstrijskih kron za 10 $\frac{1}{2}$ pare, 100 italijanskih lir za 312 Din 50 par, 1 dolar za 70 Din 70 par, 100 češkoslovaških kron za 213 Din 50 par, 100 švicarskih frankov za 1350 Din.

= Kamniška podružnica Sadjarškega in vrtnarskega društva za Slovenijo priredi dne 5., 6. in 7. oktobra t. l. v Kamniku sadno razstavo, združeno s sadnim sejmom. Namen razstave je, dvigniti sadjarstvo, to lepo panogo kmetijstva, ki bi lahko prinašala z malim trudom kmetovalcem obilo dohodkov. Ob otvoritvi (5. oktobra ob tri četrt na 10.) bo predavanje sadjarškega strokovnjaka iz Ljubljane, ki bo povedal, kako se mora ravnati s sadnim drevjem, da bomo imeli od njega čim več dobička, in katerih sadnih vrst se moramo oprijeti, da moremo sadje lahko in drago prodati. Skušali bomo privabiti trgovce s sadjem, in blago, ki ga imate naprodaj, po kolikor mogoče visoki ceni vnovčiti. Z razstavo moramo dobiti tudi pregled, katero sadje se pri nas prideluje in katero najbolj uspeva. Zato ne mislite, da se sme prinesiti na razstavo najlepše sadje; tudi tisto prinesite, ki sicer ne izgleda lepo, pa je trpežno in rodovitno. Vabimo vse okoliške sadjarje, da se gotovo udeležijo razstave. Od vsake vrste jabolk, hrušk, orehov prinesite 2 do 5 kg v trgovino g. Ant. Stergarja (Murnika) ali pa v Kmetijsko nabavno zadrugo. Na listek napišite svoj naslov in za vsako vrsto sadja množino, ki jo imate naprodaj. Ker je prireditev velike važnosti za vsakega posameznika in za razvoj sadjarstva sploh,

upamo, da se je boste udeležili v svojo lastno korist vsi sadjarji. Tiste pa, ki ne boste razstavili, vabimo, da si razstavo ogledate in pridete poslušat predavanje. Vstop bo brezplačen.

Kmetijski pouk

PROČ S POLOVIČARSKO REJO!

Nezadostna prehrana je eden glavnih vzrokov, da nimamo od živine pravega užitka in pravih koristi. To čutimo po raznih krajih, posebno pri reji molzних krav in mlade govede. Krave nam premalo molzejo, ker se premalo ravnamo po pregovoru, ki pravi, da «krava pri gobcu molze». Naša goved je sicer vajena na trdo rejo, je vajena izkoriščati tudi slabo krmo, toda tega mi od nje ne moremo zahtevati nitj pričakovati, da bi nam ob slami dajala dosti mleka. In slame se pri nas več porabi, kakor je prav. To pomanjkljivo krmljenje mora tudi pri nas prenehati, če hočemo rejo molzних krav in ves užitek, ki ga imamo od njih, izboljšati. Če gre mleko v denar — in danes gre lahko v denar — potem naj se poklada molzni govedi boljša krma, da se dvigne vsa mlečnost in z njo vred tudi vsa hasnovitost krav!

Kakor trpi po raznih krajih vsa kravja reja, tako in še bolj trpi reja telet, kakor hitro pridejo ob materino mleko. Tudi ta reja je polovičarska in slaba. Shujšana trupla, dolga, mršava dlaka in žalostni pogledi, to so običajni znaki odstavljenih telet. Teleta so v pravem pomenu besede zamorjena že v najnežnejši dobi svoje mladosti. Naši živinorejci se pa opravičujejo, da «mora mlečno meso dol». Ti prazni izgovori kažejo vsa našo revščino in našo nevednost, pa tudi ves križev pot, ki ga imajo razni strokovni učitelji s poučevanjem in napeljevanjem naših živinorejcev k pravilnejši reji odstavljenih telet.

Ako bi po drugih deželah redili krave in teleta na ta način, kakor delamo pri nas, bi tudi tam imeli tako slabe uspehe, kakor jih imajo pri nas. Toda po drugih naprednih živinorejskih krajih so že davno spoznali, da je dobra reja glavni in temeljni pogoj za zboljšanje živine in njene mlečnosti, in se tudi ravnajo po tem. En sam pogled v te kraje nas uči, kako lepa in dobra živina je po tih krajih doma in kako bogata je njena mlečnost. Uči nas pa tudi, kako skrbno se prideluje po travnikih in njivah potrebna krma in kako dobro se godi ondotni živini. Res so marsikje posestne razmere ugodnejše in bolj zenačene kakor pri nas, toda to še zmeraj ne more imeti za posledico, da bi imeli pri nas tako polovičarsko rejo, kakor jo imamo danes po mnogih naših krajih. Skrb za pridelovanje in pokladanje boljše krme mora prešinjati tudi nas, preneha naj pa sedanja pomanjkljiva in polovičarska reja!

Prosveta

«Kmetijski koledar» za leto 1925. je izdala Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani, Janez Trdinova ulica 8 (pisarna Zveze slovenskih zadrug). Koledar ima žepni format in prinaša 25 prvovrstnih razprav iz kmetijske stroke in iz vprašanj, ki so za kmetovalca posebne važnosti. Osobito opozarjamo na razprave: o rabi umetnih gnojil in travništvo inž. Turk); o osuševanju travnikov (inženjer Hočevar); o bistvu izboljševanja planinskih pašnikov in o živinoreji (inž. Židanšek); o

mlekarstvu (instruktor Pevc); o sadjarstvu (prof. Priol); o vinogradništvu (ravnatelj Skalický); o kletarstvu (višji nadzornik Gombač); o čebelarstvu (svet. Bukovec); o komasacijah in agrarnih operacijah (dr. Spiller-Muys); o elektriki v gospodinjstvu in kmetijstvu (inž. Turnšek); o določitvi poseselnih mej (geom. Mravije); o ribarstvu (dr. Munda); porotnikom v bodrilo (univ. prof. dr. M. Dolenc); o vojaški službi (dr. Marušič); o kmečki občini (dr. Riko Fux); o najvažnejših določbah taksnega zakona za kmetovalce (notar Sink); o kmetijskem šolstvu (dr. Pirjavec); o prvi pomoči v hlevu (dr. Rajar) in o prvi pomoči v neugodah (dr. Arko). Razprave obsegajo 200 strani. Zelo okusno, trdo vezan stane koledar 15 dinarjev, a mehko vezan 10 dinarjev. To pomeni, da je cena izredno nizka z ozirom na ono, kar koledar nudi. — Dobi se pri Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Tedenske novosti

* **Potovanje naše kraljeve dvojice v Rim.** V zadnjem času se vrše med našim in italijanskim zunanjim ministrstvom dogovori glede oficijelnega poseta naše kraljeve dvojice v Rimu. Naša kraljeva dvojica odpotuje najbrž koncem meseca oktobra v Rim in ostane štiri dni v gosteh italijanskega kralja. Našo kraljevo dvojico bo spremljal na potu v Rim zunanji minister dr. Marinković, ki se bo ob tej priliki sestel z Mussolinijem.

* **Pravniški kongres v Zagrebu.** Te dni se je vršil v Zagrebu prvi kongres jugoslovanskih pravnikov iz vse države. Pravniki so se na ta način med seboj spoznali in so razpravljali o raznih perečih zakonodajnih vprašanjih. Po kongresu so pravniki napravili izlet v Lepoglavo, kjer so si ogledali tamkajšnje veliko kaznilnico.

* **Jugoslovanski kardinal.** Te dni so se sestali v Beogradu jugoslovanski škofje, ki so v ministrstvu razpravljali o sklenitvi konkordata z Vatikanom. Ob tej priliki se je razpravljalo tudi o vprašanju jugoslovanskega kardinala. Klerikalc se z vso vnemo potegujejo za to, da bi dobil kardinalski klobuk ljubljanski škof dr. Jeglič in ne zagrebški škof doktor Bauer, ki se «premalo» briga za politiko.

* **Prekinjenje šolskega pouka.** Prosvetno ministrstvo je odredilo, da smejo na osnovnih šolah po deželi, kjer morajo tudi otroci pomagati pri pospravljanju poljskih in drugih pridelkov, ob času najnujnejšega dela šolska upraviteljstva sporazumno z okrajnimi šolskimi sveti največ v izmeri sedmih dni prekiniti redni šolski pouk. Izpadle šolske dni je nadomestiti ob šole prostih četrtkih ali tudi drugače. O prekinitvah pouka, ki se dovoljujejo le v dobi od 1. septembra do 31. oktobra, je obvestiti vsaj tri dni prej okrajni šolski svet, kateremu je označiti tudi način nadomestitve. Za daljše prekinitve je treba prositi okrajni šolski svet, ki lahko rok podaljša do 14 dni.

* **Izlet naših izseljencev v Jugoslavijo.** V Dubrovniku se vršijo velike priprave za sprejem naših ameriških izseljencev, ki v kratkem posetijo domovino. Veliki parnik «President Wilson» odpotuje iz Amerike 10. oktobra in pristane v Dubrovniku, odkoder se izseljenci podajo obiskat svojo domovino.

* **Spominska plošča padlim vojakom.** V nedeljo ob 10. uri dopoldne bodo odkrili na Roveh dve spominski plošči padlim in po-

grešanim vojakom-domačinom. Ob tej priliki bo govoril vojni kurat g. Bonač.

* **Veliko zanimanje za gospodarski napredek** se je pokazalo na mariborski sadjarški in vinarski šoli, kjer se je v letošnji prvi letnik vpisalo več učencev, kakor jih je bilo zadnja leta v dveh razredih, oziroma pred vojno na vsem zavodu.

* **Izpremembe avstrijskih pristojbin za potne vizume.** Avstrijski konzulat v Ljubljani je sporočil, da so se s 15. t. m. izpremenile dosežane pristojbine vizumov za potovanje v Avstrijo takole: za 12mesečni (za neomejeno število potovanj veljavni) vizum 10 zlatih frankov (to je 170 Din), za 12mesečni (za eno potovanje veljavni) vizum 5 zlatih frankov (to je 85 Din) in za eno potovanje skozi Avstrijo 1 zlati frank (17 Din).

* **Verski fanatizem in — ljubezen.** Kako nekateri služabniki cerkve (ne vere) izrabljajo verska čuvstva našega podeželskega ljudstva in vzgajajo ljudstvo v sovraštvo proti vsem, ki narodno čutijo, in proti nacionalnim organizacijam, naj služi v dokaz nastopno pismo, katero je pisala mati Marijine družbarice mladeniču-Sokolu, ki se je zagledal v njeno hčerko. Pismo v originalu se glasi: «Dragi Jaka! Naj ti še enkrat pišem en par besed ker smo se tako sesnanili, in smo se precej nedel popoldan skupaj zabavali, tako da sem se te jest stara baba tako privadla, da ti popravim povem, da sem te imela rajši kot naša Johana, in sem tud večkrat mislila na tebe kot na našga. Zelo mi je blo žov da se nis mogu Mici prštimat dajte bla mogla rada imet, jest sem zmerej rekla to bo en dobr človek, škoda da ga nemaraš. Vselej sem te rada vidla kadar si pršov. Zdej pa kar so mi povedali da si sokol, se je pa tud moja lubezen ohladila, ker teh tičov pa jest ne spoštujem, ker njih načela so nasprotna katoliškim načelom, in zato mi nismo za skupno družbo. Dekle Marijina družabnica, bi imela fanta sokola, to bi bla lepa dobr daje imela, bolši pogled kot jest, in je pred sprevidla, kakšne peruti rasejo temo tiču. dons jo imam pa rada, prav je da se moško drži, sej dons res ni za vrjet nobenmo več, človek bi mislu da bo golob pa jastreb zrasede. Zato je naj srečnejša punca če se ne meni z nobenmo fantom. Zato pa zdej lepo zdrav ostan pa zabavej se iam ker te veselil nas ne briga več zače, to bi imeit že toji starši vediti da sokolska družba ni za poštega kristjana. Zato gre tako na svet vse v pogin ker gre vse preč od cerkve in duhovnov sam v brezverske veselice in zabave pa tud za našo Orlovsko veselico nikar ne prinesil nobenga dobitka da neboš želu toje družbe. Pa tud za Katro je vsegljih, če ne delaš tistga okvirja. Pa z Bogom ustan z drav. Ne mislim še ravno slabo o tebi ali če boš hodu v sokolsko družbo boš pa ratov tak kot so drugi Duhovne zaničujejo in verske naprave z Orjunci drže to je pa že od sile kar ti ljudje vse počnejo, to vem da si tud volu take stranke. Zato naj se neha med nam vsako znanje mene je sram dab se pod našo streho skrivali sokolski ptiči. Naša hiša in družina je posvečena Božjemu srcu, ne pa hudobcu. Pozdrave od Marjane Bečan.»

* **Jubilej prve srbske železnice.** Prošlo sredo je preteklo 60 let, odkar je bila izročena prometu prva železniška proga v Srbiji, linija Beograd-Niš. Od 40 postajnih načelnikov, ki so tačas nastopili službo, jih živi danes še osem.

* **Kmetijski tečaji za vojake.** Te dni so se pričeli v vojaštvu redni kmetijski tečaji za vojake. V podoficirski šoli v Beogradu se je kmetijski tečaj pričel že sredi tega meseca. Vojakom se predava o vinogradarstvu, sadjarstvu, poljedelstvu in vrtnarstvu.

* **Kranjska hranilnica v Ljubljani** je velikodušno nakazala velikemu županu ljubljanske oblasti znesek 10.000 dinarjev kot podporo za po neurju prizadete občine ljubljanskega in kranjskega sreza.

* **Zahvala.** Tvrdba «Brata Kolenc» na Mirni je darovala za knjige revni šolski deci znesek 250 Din. Za ta velikodušni dar se ji v imenu sirot najtopleje zahvaljuje šolsko vodstvo.

* **Smrtna kosa.** V Draždanih na Saksonskem je pri svoji hčeri umrl naš rojak inženjer Fran Zmrzlikar, rodom iz Logatca. Četudi je živel v tujini, je pokojnik ostal zvest svojemu narodu. — Na Jesenicah se je v nedeljo zvečer vrgel pod vlak elektrik Albert Tušl. Vlak ga je popolnoma razmesaril. V ponedeljek dopoldne pa se je na jeseniški postaji ponesrečil delavec Peter Šimnic. Stisnila ga je železna plošča, težka skoraj 1600 kg. V strašnih bolečinah je popoldne umrl pri polni zavesti. — V Novem mestu je umrl posestnik in trgovec Mihael Mramor, star 60 let. Bodi naprednemu in narodnemu možu ohranjen frajen spomin!

* **Izvoz drv iz Prekmurja prepovedan.** V Prekmurju vlada veliko pomanjkanje drv, kajti družba, ki tam eksploatira gozdove, izvažata drva za kurjavo iz Prekmurja. Ministrstvo za agrarno reformo je sedaj zaradi pomanjkanja drv prepovedalo izvoz drv iz Prekmurja.

* **Konec slovenskega šolstva v Avstriji.** Koroška deželna vlada je nedavno zatrla zadnjo sled slovenskega šolstva na Koroškem: onemogočila je ljudsko šolo šolskih sester v Velikovcu. Koroški Slovenci danes nimajo niti ene slovenske šole več. V Jugoslaviji pa klerikalni minister dr. Korošec kar na debelo odpira nemške šole.

* **Epidemija škrlatice** tudi v Ljubljani. V zadnjem času je obolelo v Ljubljani na škrlatici več otrok, pa tudi odraslih. Bolniki so bili oddani v bolnico.

* **Požar na Primskovem.** Minuli četrtek zvečer je izbruhnil pri posestniku Jakobu Gorjancu na Primskovem pri Kranju velik požar. Goreti je začelo na skednju. Požar se je bliskoma razširil na vsa sosednja gospodarska poslopja ter jih upepelil. Tudi stanovanjska hiša, v kateri je bila gostilna, je bila že v plamenu. Marljivim ognjegascem se je posrečilo požar na stanovanjski hiši lokalizirati. K sreči ni bilo vetra. Požar je zanelila bržkone zlobna roka. Škoda se ceni na več stotisoč dinarjev.

* **Nesreča v kamnolomu.** Cestar Martin Turk, zaposlen v kamnolomu novomeškega okrajnega cestnega odbora, je te dni razstreljeval kamenje. Potajena mina je nepričakovano eksplodirala in Turku močno razmesarila roko. Mihj Lavriču, ki je stal v bližini, pa je kamen priletel v roko in mu jo zdrobil. Oba sta bila prepeljana v bolnico usmiljenih bratov v Kandiji.

* **Lov na medveda.** Trgovec Alojzij Troha v Babnem polju je ustrelil te dni medvedko, ki je tehtala 80 kg.

* **Smrtna nesreča.** Pri gradnji železnice v bližini Rdečega brega je zidarski polir Miha Nerat pri merjenju padel s škarpe ter si raz-

bil glavo. Prepeljan je bil v mariborsko bolnico, kjer pa je še istega dne umrl.

* **Požar.** Prejšnjo sredo na četrtek ponoči je pogorel Zgonjar, vas Podobeno, občina Poljane. Pogorela je hiša, podstrešje s spravljeno krmo in nekaj tudi v hiši. Drugo, hlev itd. so vaščani rešili. Ogenj je nastal radi vnetja saj. Škoda znaša približno 50.000 dinarjev, a zavarovanje le nekaj malega v primeri s škodo.

* **Tatvina usnja v Slovenjgradcu.** V noči 15. t. m. so se splazili neznani tatovi v tovarno usnja Franca Potočnika pri Slovenjgradcu. Uzmoviči, ki so se najbrže dobro spoznali v tovarniških prostorih, so notri pošteno gospodarili. Izbrali so si 20 ustrojnih rjavili telečjih kož, 10 kg podplato in več kilogramov glavine v skupni vrednosti 5000 dinarjev. Vse blago so spretno odnesli iz tovarne in ga bržčas razprodali.

* **Stražnik izginil.** Od 1. septembra pogrešajo 32letnega oženjenega Franca Peternela, občinskega stražnika na Bledu. Domneva se, da se mu je pripetila kaka nesreča. Pogrešanec je srednje postave, širok in ima umetno spodnjo čeljust.

* **Drzen roparski napad.** V noči od 21. na 22. t. m. je bil 37letni Valentin Kinkl, posestnik iz Partinje, napaden na cesti med Št. Lenartom in Sv. Trojico. Doslej neznani napadalec je Kinkla udaril s kolom po glavi in ga podrl na tla. Ko se je hotel Kinkl dvigniti, je napadalec ponovno toliko časa tolkel po njem, da se je Kinkl zgrudil nezavesten. V nezavesti je ležal celih osem ur. Drugi dan so ga prepeljali v bolnico v Maribor, kjer se je ugotovilo, da mu je napadalec razbil lobanjo, mu izbil več zob in ga sploh nečloveško poškodoval. Napadalec je svojo žrtev popolnoma oropal in jo pustil ležati na tleh v sami srajci in hlačah.

* **Grozna nevihta na Braču.** V okolici Supetra na otoku Braču so bili prošlo soboto uničeni po groznem naliivu in toči vsi poljski pridelki. O trgatvi grozdja in maslin se ne more več govoriti. Siromašno prebivalstvo otoka, kateremu je grozdje in olje edini dohodek, ostanje brez sredstev za življenje.

Iz raznih krajev

* **V Zavodni pri Šoštanjju** se je nedavno splazil v hišo Martina Ročnika neki okoli 30 let star moški, ki je odklenil vrata sobe, pobral gospodarjevo kolo, harmoniko, puško in več obleke v skupni vrednosti 11.000 Din ter previdno izginil.

* **V Koreni v Slov. goricah** so našli te dni v nekem gozdu obešenega zelarja Janeza Kuhitla, ki je že leta 1922. skušal izvršiti samomor s tem, da si je prerezal žile na vratu. Vzrok samomora ni znan.

* **V Šmarjeti pri Celju** je požar v nedeljo zvečer upepelil gospodarsko poslopje in sušilnico posestnika Franceta Čaterja. Požrtvovalnosti domačinov se je zahvaliti, da so bile rešene sosednje stavbe. Škoda je zelo velika.

Poceni češko perje!

Kilogram sivega opuljenega perja 70 Din, napol belega 90 Din, belega 100 Din, boljsega 120 in 150 Din, mehkega, jakega, puha 200 in 225 Din, boljše vrste 275 Din. Pošiljatve carine prosto, proti povzetju, od 300 Din naprej poštne prosto. Vzorec zastonj. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo na trdko BENEDIKT SACHSEL, LOBEZ št. 46 pri Plznu (Češkoslovaška). Poštne pošiljke trajajo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo okrog 14 dni.

Za smeh in kratek čas

Ravnodušno.

Devetletna Anica je navihano dekletce in je pravcati križ z njo. Nekoč se učiteljica razjezi nad njo in ji reče: «Anica! Rada bi bila tvoja mati vsaj za teden dni, pa da vidiš!»

Anica pa ponižno odvrne: «Dobro, rekla bom očetu!»

Ne bi pihal.

Neki delavec se je sprl z delovodjo in mu dejal: «V uh me pišite!»

Delovodja, ves užaljen, hiti k ravnatelju in mu potoži: «V uh me pišite, je dejal delavec. Kaj bi vi storili na to?»

«Jaz ga ne bi pihal, pa je stvar rešena!» odvrne mirno gospod ravnatelj.

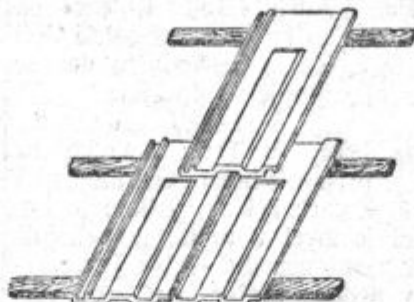
Ne gre domov.

Ožbovt je prišel v Ljubljano, se nakresal cvička in ponoči razsajal po ulicah. Stražnik ga opozori in mu prijazno reče: «Pameten človek, pa četudi je vinjen, ne razsaja, ako gre domov.»

«Kateri zlodej vam je pa rekel, da grem domov?» se razludi Ožbovt. «Saj grem vendar v — drugo oštarijo!»

v juhi
in v prikubah
izboljša hrano
nepopisno.

Miklošičeva c. 13

Najcenejše strešno kritje!

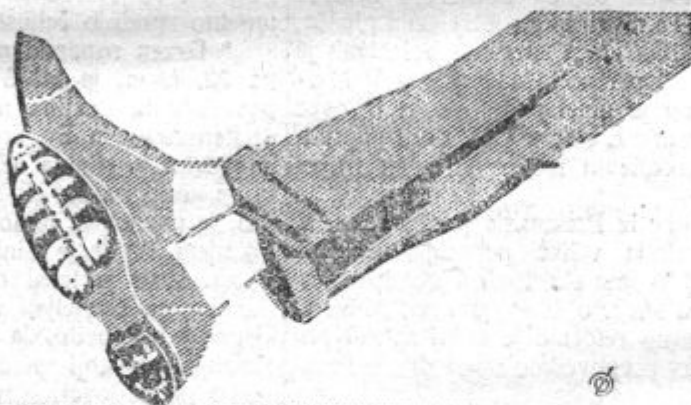
Združene opekarne, d. d. v Ljubljani

prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljšo proizvedene modele strešnikov, z eno ali dvema zarezama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!

Palma kaučuk pete in podplati

omogočajo elastični, tih hod,
štedijo Vaše noge in Vašo obu-
tev ter so trpežnejši nego usnje.

Domače čevlje domače industrije iz raznega blaga (samo na debelo) kupite **1885.** ustanovljeni vedno ugodno pri stari, leta **1885.** trdki

CROBATH Franc družba
KRANJ. l. o. l.

Trikotaža, flanelaste rjuhe, razne flanelo, porhati, modna blaga za ženske in moške itd.

Manufaktura na debelo in drobno.

Prepričajte se pred nakupom o cenah in izberi.

==== Ceniki na razpolago. ====

Sube gobe - fižol
kupuje 63

M. Geršak & Komp.
Ljubljana, Kongresni trg 10.

Lovol, gozdarji, delavci, priporočamo Vam, da si kupite

obleke,

pelerine, suknje, hlače, dežne plašče iz gume, vsakovrstno perilo po najnižji ceni le pri konfekcijski industriji

Drago Schwab, Ljubljana

Dvorni trg št. 3 (pod Narodno kavarno).

Največja zaloga vsakovrstnega blaga za moške in dečke. Zahtevajte vzorce!

Naročeno blago se razpošilja po poštnem porzetju. V lastni režiji se izdelujejo usnjeni (kožni) rekele, hlače in čepice v črni, rjavi in sivi barvi.

==== Obleke po meri. ====

Pri nakupu zase in družino se Vam priporoča domače podjetje z dobrim trpežnim blagom samo „Češkega izdelka“ - **Janko Češnik** - Ljubljana, Lingarjeva ulica
SUKNO za zimske suknje, štof, kamgarn; SUKNO za ženske mantelne, plašče, velour, pliš, žamet.

Novosti v volnenem in porhatastem blagu.

Originalke, kocke, svilnate, plišaste, žametaste, volnene rute in šerpe. Posteljne garniture, odeje domačega izdelka, konjski koci, plahte itd

Vse po znatno znižani ceni! Postrežba strogo poštena!